

5

Ocak 2010

İKV DEĞERLENDİRME NOTU

İSPANYA, AVRUPA BİRLİĞİ DÖNEM
BAŞKANLIĞI GÖREVİNİ 1 OCAK 2010
İTİBARIYLA İSVEÇ'TEN DEVRALDI

İlke Toygür

İKTİSADİ KALKINMA VAKFI

www.ikv.org.tr

İSPANYA, AVRUPA BİRLİĞİ DÖNEM BAŞKANLIĞI GÖREVİNİ 1 OCAK 2010 İTİBARIYLA İSVEÇ'TEN DEVRALDI

İspanya, Avrupa Birliği Dönem Başkanlığı görevini 1 Ocak 2010 itibariyle İsveç'ten devraldı. Bu görevi dördüncü kez üstlenecek olan İspanya (1989, 1995, 2002, 2010), Lizbon Antlaşması'nın 1 Aralık 2009 tarihi itibariyle yürürlüğe girmesi sonucu uygulanacak ilk Üçlü Başkanlık sisteminin de (İspanya – Belçika – Macaristan) ilk halkası olacak. Başbakan José Luis Rodríguez Zapatero'nun anlatımıyla Avrupa Birliği için bir "dönüşüm" sürecinin yaşanacağı dönemde Lizbon Stratejisi'nin 2010 sonrası dönem için yenilenmesi de bu dönüşüm sürecinin en önemli göstergelerinden biri olarak algılanabilir. İspanya Dışişleri Bakanı Miguel Angel Moratinos'un ve Avrupa Birliği'nden Sorumlu Devlet Bakanı Diego López Garrido'nun açıklamalarına dayanarak Başkanlık öncelikleri dört ana başlıkta sıralanabilir:

- **Lizbon Antlaşması'nın Uygulanması:** Lizbon Antlaşması'nın yürürlüğe girmesi ile birlikte ilk defa seçilen AB Konseyi Başkanı ve Dış Politika ve Güvenlik Yüksek Temsilcisi ile İspanya Dönem Başkanlığı'nın uyum içinde çalışacağı özellikle vurgulandı. Buna ek olarak Avrupa Parlamenterleri'nin sayısının artırılması (18 yeni koltuk, 4'ü İspanya olmak üzere); "Avrupa Birliği Vatandaşların Girişimi"ni kuran tüzüğün üzerinde çalışılması ve Birlik olarak Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne taraf olma görüşmelerinin başlatılması yine öncelikler arasında. Üye devletlerin birbirine her türlü felakette (doğal ya da insan kaynaklı) destek olmasını sağlayacak bir sistem kurulması gereksinimi de vurgulanıyor. Lizbon Antlaşması'nın etkin bir biçimde uygulanması, tüm Avrupa Birliği kurumlarının ortak hedefi olarak sürekli deklare ediliyor. İkinci dönem seçilen Avrupa Komisyonu Başkanı José Manuel Barroso başta olmak üzere, konunun önceliğini sıklıkla gündeme getiriliyor.

1 Ocak 2010 tarihi itibariyle Avrupa Birliği Dönem Başkanlığı görevini İsveç'ten devralan İspanya, bu görevi 30 Haziran 2010'a kadar sürdürecektir. Her ne kadar 2007 yılında "de facto" olarak uygulanmaya başlansa da Üçlü Başkanlık Sistemi'nin AB Antlaşmalarına girmesi Lizbon'la oldu. İspanya-Belçika-Macaristan Üçlü Dönem Başkanlığı, bu sistemin ve AB bünyesinde oluşturulan iki yeni makamın (AB Konseyi Başkanlığı ve AB Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilciliği) uyum içinde yürüyüp yürüyemeyeceği ve bu yeni sistemin ne derece etkin olabileceği konusunda fikir verecektir.

- **Ekonomik İyileşme:** İspanya Dönem Başkanlığı hem Avrupa Birliği'nin krizden çıktığını göstermek hem de önümüzdeki yıllarda da bağlayıcı olabilecek hedefler geliştirmek üzere yola çıktıklarını açıkladı. 2020 Stratejisi olarak adlandırılan hedefler Mart 2010'da genel hatlarıyla açıklanacak. İklim değişikliği ile mücadele edilmesi ve *Avrupa Sosyal Modeli'nin* desteklenmesi de öncelikler arasında yer alıyor.

Krizle birlikte çok ciddi bir gündem maddesi halini alan Avrupa'nın finansal sisteminin denetlenmesi ve enerji eylem planı hazırlanması da bu başlık altında ele alınan öncelikler olarak sıralanabilir. Son aylarda gündeme gelen devlet yardımlarının boyutu tartışmaları da Üye Devletler tarafından karara bağlanması gereken bir konu olarak yerini koruyor.

- **Avrupa Birliği'nin Küresel Güç Haline Gelmesi:** İspanya, Dönem Başkanlığı süresince AB'nin küresel güç olma yolundaki hedefine istinaden çeşitli zirveler düzenliyor. "Akdeniz için Birlik" zirvesinin tarihi de 5-7 Haziran 2010 (Barselona) olarak ilk belirlenen tarihler arasında. AB'nin küresel güç olma hedefi Kopenhag'da 7-18 Aralık 2009 tarihinde düzenlenen İklim Zirvesi sonrası darbe almış gibi görünüyor. Liderlerin en temel konularda bile ülke ve kurum liderleri bağlamında uzlaşma sağlayamaması, gerekli kararlılığı ortaya koyamaması çok önemli bir küresel liderlik fırsatının kaçırıldığı şeklinde yorumlandı.

Başkanlık, Avrupa Birliği'nin genişleme sürecine ilişkin yorumlarda da bulundu. Hırvatistan ile müzakerelerin başarı ile tamamlanmasını, İzlanda ve Makedonya (Yunanistan ile arasındaki sorunları çözüp) ile müzakerelere başlanmasını ve Türkiye ile müzakerelerde yeni fasıllar açarak sürecin ilerlemesinin sağlanmasını umduklarını dile getirdi.

- **AB Vatandaşlarına Yönelik Politikalar:** Dışişleri Bakanı Moratinos, Avrupa projesinin vatandaşlar olmadan asla tamamlanamayacağını vurguladı; Başkanlığın başta cinsiyet eşitliği, kadınlara yönelik şiddetin engellenmesi, "Vatandaşların Girişimi"nin kurulması ve Stockholm Programı'nın uygulanması olmak üzere AB vatandaşlarının haklarını iyileştirecek her türlü girişimin destekleneceğini sözlerine ekledi.

1 Ocak itibarıyla İspanya'yı zorlu bir görev bekliyor. Lizbon Antlaşması'nın yürürlüğe girmesi ile birlikte yeni Başkanlık ve Yüksek Temsilcilik postları ile görev paylaşımının uzun vadeli bir bakış açısı çerçevesinde yapılması; ekonomik ve finansal krizden ciddi anlamda etkilenen ve işsizlik problemleri nedeniyle vatandaşları tarafından varlığı sorgulanan Birliğin önümüzdeki yıllarda bu durumu tekrar yaşamaması için gereken önlemlerin alınması ve Genişleme stratejisinin tutarlı bir şekilde sürdürülmesi ciddi bir sorumluluk gerektiriyor. İspanya gibi 1986'dan beri Birlik içinde yer alan, bu görevi dördüncü kez üstlenen bir ülkenin nasıl bir performans sergileyeceği uluslararası çevreler için tam bir merak konusu. Avrupa Birliği'nin küresel güç olarak nasıl konumlanacağı da kurumların ve makamların uyum içinde çalışmasıyla yakından ilintili. Bu noktada Dönem Başkanlığı'nın nasıl bir görüntü çizeceğini tüm dünya ilgiyle

izliyor olacak. Başta da belirttiğimiz gibi, Lizbon Antlaşması'nın sonucunda ortaya çıkan l başkanlık sisteminin nasıl işleyeceği,  ülke tarafından belirlenen programa sadakat ve önceliklerde devamlılık ilkesinin uygulamaları da gözlem altında olacak. Kurumsal tartişmalardan sıyrılan bir Avrupa Birliği tutarlı bir genişleme stratejisi ve komşuluk politikası çerçevesinde küresel kararlarda rol oynama yolunda daha cesur adımlar atabilir. Bu noktada önümüzdeki ayların neler göstereceği uluslararası çevrelerde merakla bekleniyor.

Dönem Başkanlığı ile ilgili her türlü bilgiye aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

<http://www.eu2010.es/en/index.html>

İspanya-Belçika-Macaristan l Dönem Başkanlığı süresince uygulanacak 18 aylık AB Konseyi programına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/09/st17/st17696.en09.pdf>